

Van Balkenende-Breuk naar Donner-Deuk herziening pensioenleeftijd

DGA met goed financieel plan kan nog steeds op 65^e met pensioen

Jack Borremans & Kees Beishuizen

Het wetsvoorstel en het advies van de Raad van State inzake de wijziging van een groot aantal wetten in verband met de verhoging van de leeftijd waarop het recht op AOW ontstaat - de Donner-deuk - is inmiddels openbaar. Dit wetsvoorstel is een gevolg van een roerig jaar op dit terrein. Dat begon in het voorjaar met de brief van het kabinet waarin zij de contouren schetste van ons nieuwe pensioenstelsel. De DGA ontkomt niet aan aanpassing van zijn pensioenregeling.

De verhoging van de pensioenleeftijd in één keer naar 67 jaar in 2020 moet leiden tot een lastenverlichting die kan worden aangewend voor een robuust pensioenkader, herstel van de dekkingsgraden en een spoedige terugkeer tot indexatie. Het tempo van de verhoging wijkt overigens af van het tempo waarin de verhoging van de AOW-leeftijd wordt ingevoerd. Die gaat in 2020 namelijk omhoog naar 66 jaar en pas in 2025 naar 67 jaar (zie kader hieronder). Overigens is het kabinet van mening dat deze wijziging ook voor 2020 al gaat leiden tot lastenverlichting. Het kabinet verwacht dat sociale partners al eerder dan 2020 tot aanpassingen van collectieve pensioenregelingen gaan komen. Wij verwachten dat dit in veruit de meeste gevallen niet zal gelden voor de DGA.

Langer doorwerken

De DGA zal dus langer door moeten werken. En dat past precies in de doelstelling van het kabinet om de arbeidsparticipatie van ouderen te bevorderen. Dat langer doorwerken gaat niet gepaard met meer opbouw per jaar, maar het Witteveen-ambitieniveau, namelijk een pensioenuitkering van 70% vanaf 65-jarige leeftijd, op

te bouwen in 35 jaar, blijft ongewijzigd. Het wordt vanaf 2020 een pensioenuitkering van 70%, vanaf 67-jarige leeftijd, op te bouwen in 37 jaar. Het opbouwpercentage per dienstjaar gaat terug van 2% naar 1,9% voor eindloonregelingen. Actuarieel gezien een lastenverlichting van ongeveer 20%. Voor middelloonregelingen wordt het opbouwpercentage verlaagd van 2,25% naar 2,15%. De beschikbare premiestaffels zullen op dezelfde manier ook worden bijgesteld.

De Donner-deuk, herrekenen of lager opbouwpercentage

De Donner-deuk ontstaat als de pensioenleeftijd in 2020 naar 67 jaar wordt opgeschoven en is vergelijkbaar met het VPL-excedent dat in 2006 ontstond bij de verschuiving van de pensioenleeftijd van 60 naar 65 jaar. In essentie komt het erop neer dat de actuariële waarde van het tot 2020 opgebouwde pensioen met pensioenleeftijd 65 jaar, wordt omgezet in een pensioen ingaande op 67 jaar. Het resultaat is een hogere aanspraak. Het verschil tussen deze aanspraak en de aanspraak die over de betreffende diensttijd tot 2020 had kunnen worden opgebouwd als het nieuwe regime altijd van toepas-

sing zou zijn geweest, is de Donner-deuk. Dit is het excedent pensioen dat, evenals het VPL-excedent op dit moment, een slapersrecht is, dat jaarlijks wordt geïndexeerd, ongeacht de werkelijke salarisverhoging van de DGA. Een DGA die in 2020 al redelijk dichtbij de pensioenleeftijd van 65 jaar zit, zal - zeker indien

Voorbeeld

Een DGA met 20 dienstjaren in 2020 heeft een tijdsevenredig pensioen van €20.000, ingaande op 65 jaar. Actuarieel herrekend naar 67 jaar is dit € 24.000. Was het nieuwe regime met een opbouwpercentage van 1,9% al vanaf de start van de dienstbetrekking bij de BV van toepassing geweest dan zou het tijdsevenredig pensioen, ingaande op 67 jaar, slechts € 19.000 bedragen. De Donner-deuk op 67 jaar is € 5.000.

zijn pensioen al geoptimaliseerd is - eerder geneigd zijn om ook na 2020 de pensioenleeftijd van 65 jaar te handhaven. Naar analogie van de huidige wetgeving betekent dit een korting op het opbouwpercentage. Uitgaande van een verminderde lastenneming van 20% betekent dit in onze berekeningen een korting van 20% op het nieuwe opbouwpercentage van 1,9% en vanaf 2020 zal voor een pensioenleeftijd van 65 jaar een maximaal opbouwpercentage van, naar schatting, 1,52% gaan gelden.

Langer doorwerken, 100%-grens

In de praktijk komt het nu al voor dat oudere DGA's die het gros van hun pensioenaanspraken hebben opgebouwd in het 'pre-Witteveen'-regime doorwerken

Geboortjaar	AOW-leeftijd	Pensioenleeftijd
Geboren voor 1-1-1955	65 jaar	65 jaar
Geboren tussen 1-1-1955 en 1-1-1960	66 jaar	67 jaar
Geboren na 1-1-1960	67 jaar	67 jaar

ten opzichte van hun oorspronkelijke pensioenleeftijd van 60 jaar. Daarbij is het wel zaak dat de pensioenregeling op dit punt tijdig, dat wil zeggen vóór het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, wordt aangepast naar een pensioenleeftijd van 65 jaar. Anders moet het pensioen eerder dan gewenst ingaan. Uitstel van pensioen kan overigens niet onbeperkt. Het pensioen moet sowieso ingaan als door uitstel het pensioen, inclusief AOW, even hoog is als het pensioengevend loon. Dit is de 100%-toets. In de praktijk kan deze toets door tegenstrijdige bepalingen in de wet Loonbelasting tot fiscale onzuiverheid leiden. Dit kan o.i. voorkomen worden door gebruik te maken van artikel 38e wet LB. Dit artikel bepaalt dat het excedentpensioen dat ontstaat indien pensioenrechten opgebouwd tot en met 31-12-2005 met een pensioenleeftijd ingaande voor 65 jaar actuariel herrekend worden naar een pensioenleeftijd van 65 jaar, buiten de toetsing van de 100%-norm blijft. Een soortgelijke bepaling waarbij het pensioen ingaande op 65-jarige leeftijd zonder in conflict te komen met de 100% toets actuariel herrekend kan worden naar een pensioen ingaande op 67 jaar hebben wij niet in het wetsvoorstel aangetroffen. Een DGA die er nu voor kiest om door te werken na 60-jarige leeftijd kan ook nu al profiteren van stimuleringsmaatregelen, zoals de vorig jaar ingevoerde doorwerkbonus. De loonbelastingkorting kan daarbij oplopen tot ruim € 4.500 voor een 64-jarige DGA. De aanpassing van de fiscale ruimte wordt ook doorgevoerd in het lijfrenteregime. De jaarruimte wordt verlaagd van 17% naar 15% van de premiegrondslag. Voor levensloop geldt vooralsnog een ongewijzigd percentage van 12%.

Adviestips

1. Veel DGA's maken gebruik van de mogelijkheid om door middel van de fiscale faciliteit van inkoop van dienstjaren, pensioentekorten in te kopen bij de eigen vennootschap. De definitie van pensioentekort is in de ogen van de fiscus in de afgelopen jaren geregeld gewijzigd. Om optimaal gebruik te kunnen blijven maken van de faciliteit is het van belang dat DGA's met pensioentekorten zo snel mo-

Voorbeeld pensioenberekening

Een DGA, geboren in 1946 besluit in 2006 bij het bereiken van de 60-jarige leeftijd door te werken tot aan 65-jarige leeftijd. Zijn huidige salaris bedraagt € 67.000. De pensioenaanspraak bedraagt € 35.000 met een tijdelijke ouderdomspensioen van 60 tot 65 jaar van € 20.000. De 100% toets geeft een maximaal pensioen van € 61.000 aan. Door het uitstel worden de opgebouwde pensioenrechten actuariel herrekend naar een pensioenrecht ingaande op 65-jarige leeftijd van € 62.500 en door het doorwerken bedraagt pensioenopbouw in de periode van 60 tot 65 jaar, nog eens € 5.000. Per saldo bedraagt het pensioen ingaande op 65-jarige leeftijd, € 67.500, zijnde 110% van het maximum. Bij het bereiken van de 100%-norm voor de 65-jarige leeftijd behoeft het pensioen niet in te gaan, verdere opbouw van het pensioen is niet mogelijk. In deze casus kan het pensioen maximaal € 61.000 bedragen, en dient pensioen dient uiterlijk op 65-jarige leeftijd in te gaan. Echter door actuariële oprenting heeft dit pensioen al, al dan niet onbewust, de 100% grens gepasseerd. Het pensioen van € 62.500 moet verlaagd worden naar € 61.000. Concreet betekent dit dat er wordt afgezien van € 1.500 pensioen. Dit is een fiscaal gesanctioneerde handeling. Het conflict ontstaat doordat enerzijds het pensioen niet meer kan bedragen dan 100% met als uiterste ingangleeftijd 65 jaar en anderzijds is het niet mogelijk om zonder fiscale sanctie af te zien van pensioen. Een mogelijke oplossing is toepassing van artikel 38e Wet LB. In deze casus bedraagt dit excedent € 27.500, het pensioen zonder excedent bedraagt € 40.000 en dit pensioen blijft met 65%, ruim binnen de 100%-norm. De fiscus zal zich over de werking van dit artikel in deze situatie nog moeten uitspreken.

gelijk kiezen voor het opteren voor de inkoopfaciliteit. Gelet op het middels resolutie voorgeschreven inkooptempo van 1 jaar per te werken jaar, kan er dus nog maximaal 10 jaar ingekocht worden. Onze stellige verwachting is dat na 2020, op basis van de huidige definities, er nagenoeg nooit meer een pensioentekort zal zijn voor DGA's die op dit moment in de BV zitten. Het Donner-deuk excedent vult automatisch het pensioentekort op. 2. Het verschuiven van de pensioenleeftijd heeft natuurlijk ook consequenties voor lopende, en nog nieuw af te sluiten overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen. Een pensioenregeling van een DGA bevat heel vaak – soms zonder dat de DGA of zijn adviseur het beseft – verplichtingen jegens de DGA en/of de nabestaanden. Verplichtingen waarvoor in veel gevallen onvoldoende financiële middelen binnen de BV aanwezig zijn. Deze worden dus herverzekerd. De looptijden en dueren van die verzekeringen zijn afgestemd op de bestaande pensioenleeftijd/AOW leeftijd van 65 jaar. De meeste verzekeringen kennen geen optieclausules die, zonder medische waarborgen, de mogelijkheid bieden om de duur van de verzekering te verlengen.

Wijs uw DGA op de consequenties van langer doorwerken voor deze verzekeringen.

3. Het verschuiven van de pensioenleeftijd verlengt ook de horizon van het beleggingsplan van de pensioen-BV. Een vermogensbeheerder houdt in zijn kasstroomanalyse en risicoprofiel rekening met de pensioenleeftijd. Deze verschuift en kan consequenties hebben voor het beleggingsbeleid en de hoogte van het geoormerkt pensioenvermogen.

DGA's gaan versneld andere mogelijkheden gebruiken

De door het kabinet ingeschatte lastenverlichting voor 2020 zal niet worden gerealiseerd door de DGA. Sterker nog, wij verwachten dat veel DGA's versneld gebruik gaan maken van andere fiscale oudedagsvoorzieningen om de verschuiving van de pensioenleeftijd te compenseren. Denk daarbij aan de levensloopfaciliteit, de inkoopmogelijkheid en het lijfrenteregime. Zo kan een DGA, met een goed financieel plan, nog steeds op 65 jaar met pensioen, of eerder. An

Jack Borremans en Kees Beishuizen zijn verbonden aan LNBB actuarissen + pensioenconsultants.